

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav hospodářských a sociálních dějin

Moderní hospodářské a sociální dějiny

Teze disertační práce

Mgr. Jan Kolář

Drogy v socialistickém Československu

Drugs in socialist Czechoslovakia

Školitel: doc. PhDr. Michal Pullmann, Ph.D.

2018

Bádání na poli drogových závislostí přináší historikovi nemálo úskalí. Na nejobecnější rovině může u někoho vzbuzovat podezření již fakt, že se autor vědecky zaměřil na společenský fenomén, kterému má patřit pouze odsudek a opovržení. Potenciálně bychom se mohli dále setkat s pochybnostmi o tom, zdali zde historik poněkud nepřekročil své pole působnosti a nenalézá se na území, které by mělo patřit jiným vědeckým oborům: lékařství, psychologii, sociologii, právní vědě či kriminalistice. Na nejkonkrétnější úrovni je pak třeba vyrovnat se s latentní kritikou upřednostnění problematiky drog jako referenčního rámce pro nahlížení československých dějin let 1968-1989 před „osvědčenými“ tématy, jako je např. činnost disidentských skupin či tajné policie. V rámci předkládané práce je zapotřebí vyrovnat se s těmito pochybnostmi a pevně zařadit problematiku drog do kontextu sociálních dějin předlistopadového Československa.

Této autorově ambici odpovídá i struktura práce, ve které bude před tradičním chronologickým řazením dána přednost tématickému rozdělení do tří větších okruhů představujících tři hlavní analytické vrstvy problému. Každému okruhu budou věnovány dvě kapitoly. V *prvním* okruhu se zaměříme na vznik a vývoj československé drogové subkultury a položíme si otázku, proč vznikla právě na konci 60. let, za jakých podmínek a jaké to mělo následky na její další fungování. Předmětem *druhého* okruhu budou pozice a snahy odborné veřejnosti zabývající se drogovou problematikou a její vliv na praxi výkonných a zákonodárných orgánů. Ptát se tedy budeme na obsahy, formy a efektivitu vzájemného působení mezi expertními grémii a politickými představiteli a orgány. Ve *třetím* okruhu obrátíme pozornost na reprezentace problému drog v rámci širší veřejnosti - v médiích a v kultuře. Tady se zeptáme, zdali lze na partikulárním tématu užívání návykových látek poukázat na širší celospolečenské změny, které se odehrávaly ve vytyčeném období.

Kdo jsou tedy aktéři takto vystavěného příběhu? Z povahy věci nemůže jít o jednu sourodou sociální skupinu, ale naopak minimálně o skupiny tři. Jsou to 1) sami toxikomani,

2) experti zaměřeni na návykové látky a 3) doboví představitelé a vykonavatelé státní moci. Nejedná se o skupiny zcela uzavřené a bez pochyby bychom mohli dohledat osoby spadající do dvou a velmi pravděpodobně i do všech tří předkládaných kategorií zároveň. Jako modelová úvaha je ale toto dělení plně postačující a dostatečně přesné. Umožní nám sledovat aktéry, nechat je rozehrát jejich akce a reakce, a vytvořit tím specifické pole zpětných vazeb, tj. určitý „režim fungování“ společnosti.

Z takto definovaného pojmu „režim“ vyplývá, že předkládanou práci je možné zařadit do takových proudů současného bádání, které si kladou za cíl překonat dichotomii pohledů na dějiny komunismu „shora“ a „zdola“, jež byly konstitutivní pro již delší dobu zavedené směry totalitně-historické či revizionistické.¹ Práce tak činí právě zavedením výše zmíněného modelu „pole zpětných vazeb“ mezi aktéry, ve kterém se definují a vyjednávají hranice možného a nemožného, slušného a neslušného, společenského a protispolečenského, socialistického a antisocialistického, normálního a nenormálního atd.

Teze č. 1. Drogová subkultura se v Československu vytvořila právě koncem 60. let kvůli souběhu dvou okolností: transferu subkultury ze západních zemí a domácí „předpřipravenosti“ v podobě tzv. tabletové kultury vzniklé o dekádu dříve.

Vývoj drogové problematiky v Československu je zapotřebí chápat v souvislostech vývoje globálního a v tomto ohledu představuje analýza emergence drogové subkultury v ČSSR také specifický příspěvek k dějinám transferu. O 60. letech ve světě lze bez nadsázky hovořit jako o období drogového „boomu“. Užívání návykových látek mladší generací se stalo masovým fenoménem a našlo svůj odraz i v populární kultuře. Písně Boba Dylana, The Doors, The Beatles nebo The Rolling Stones více či méně otevřeně komunikovaly nové hodnoty generační revolty a psychedelické kultury.² Právě v této době v Československu vrcholil destalinizační, demokratizační a liberalizační proces v podobě tzv. pražského jara. Zdá se, že volnější pohyb osob a informací v druhé polovině 60. let akceleroval transfer toxikomanické subkultury ze západních zemí do Československa.

¹ Blíže k přístupům k dějinám komunismu viz KOLÁŘ, P., PULLMANN, M., *Co byla normalizace: Studie o pozdním socialismu*, Praha 2016, zejm. s. 40–42.

² Srov. VANĚK, M., *Byl to jenom rock'n'roll?: hudební alternativa v komunistickém Československu 1956–1989*, Praha 2010, zejm. s. 106–107.

Československo nebylo na konci 60. let přímo napojeno na celosvětovou síť černého obchodu s drogami. Přísná ostraha hranic a zejména nedostatek volně směnitelných valut zapříčinily, že v ČSSR nedošlo k masovému rozšíření klasických drog. Nicméně zde již více než deset let fungoval stav velmi liberální lékové politiky a obecné tolerance vůči pravidelné konzumaci léčiv ovlivňujících psychiku. Bylo by tedy příliš unáhlené svalit veškerou vinu na “zlý Západ” a nevidět příhodné domácí podmínky, které transfer umožnily. Drogová subkultura se ze Západu přesunula velmi specifickým způsobem, a to téměř bez západních drog, které byly nahrazeny domácími léčivy hojně nadužívané tehdejší střední a starší generací. V případě mládeže šlo zejména o jejich vysoké dávky, nebezpečné kombinace, injekční roztoky a podomácku vyrobené deriváty.

Popsat partu toxikomanů, jakožto základní buňku subkultury, není zcela bez problémů, protože se nejednalo ani zdaleka o vojensky fungující skupinu. Na základě dostupných pramenů můžeme nicméně předesílit její typickou podobu. V čele party stál “vůdce”, který byl na drogách závislý a oplýval největšími znalostmi o výrobě, opatřování, distribuci či aplikaci drog. Počet řadových členů kolísal od několika jedinců do několika málo desítek osob. Některé party se vyznačovaly i určitou organizovaností, která se projevovala specifickými rituály, ceremoniály a pravidly (povinný suicidální pokus, léčba na psychiatrickém oddělení, tajná abeceda, sebepoškozování, uniformní vzhled aj.). Jednotlivé party pak existovaly jako primární jednotky širšího vzájemně propojeného společenství, drogové subkultury, jejíž sympatizanti byli nadáni určitými distinkčními znaky, podle kterých se i členové různých part poznali.

Subkultura prodělala během vytyčeného období bouřlivý vývoj, který lze dokumentovat na řadě statistických zkoumání. V roce 1973, kdy Federální správa VB začala toxikomany evidovat, bylo zaznamenáno 119 případů, na konci 80. let se již počet pohyboval okolo 7000 osob. Poukázáno bylo i na určitá geografická či ekologická specifika, např. kumulaci problému ve velkoměstském prostředí (Praha, Bratislava) a v průmyslových aglomeracích (Severočeský a Severomoravský kraj). Drogová subkultura se koncem 80. let již natolik rozvinula, že po otevření hranic na počátku 90. let již nic nebránilo plnému rozšíření toxikomanií “západního stříhu”.

Teze č. 2. Nejvyšší státní a stranické orgány začaly reagovat na varovné signály odborné veřejnosti zabývající se drogami až tehdy, když se mezi průvodními negativními jevy toxikomanie objevila závažnější kriminální, násilná či jinak sociálně nežádoucí činnost narušující bezpečnost společnosti.

Zmiňujeme-li zde odbornou veřejnost na poli zneužívání návykových látek, máme na mysli zejména lékaře-psychiatry, psychology, právníky a kriminalisty. Odborníci jako Jaroslav Skála, Eduard Urban, Jaromír Rubeš, Jiří Drtil a Pavel Vantuch představovali čs. špičku a pravidelně publikovali i v zahraničí. Často se jednalo o odborníky na alkoholismus, kteří své zkušenosti přenesli do sféry drogové problematiky. Působili na pracovištích jako léčebna U Apolináře, psychiatrická klinika v Horních Beřkovicích, Výzkumný ústav kriminologický Generální prokuratury či na právnické fakultě v Brně. Své názory, postřehy a doporučení prezentovali na expertních fórech, zejména v časopisech jako Protialkoholický obzor, Československá psychiatrie, Praktický lékař, Právník, Socialistická zákonnost či Kriminalistický sborník, kde poukazovali na neblahé následky toxikomanií, upozorňovali na systémové chyby a navrhovali možné způsoby řešení.

Negativní průvodní jevy spojené s toxikomanií lze rozdělit do tří skupin: 1) snížení či úplná likvidace pracovního výkonu jedince, 2) destrukce mezilidských vztahů, např. rodinných či přátelských. a 3) kriminální a jiná závažná společensky nežádoucí činnost.

Od počátku 60. let se v odborných časopisech začaly objevovat články a studie o problematice návykových látek. V tomto období tzv. "tabletové kultury" zcela převažovaly příspěvky o negativních jevech spadajících do prvních dvou skupin. Zaznamenávány byly hlavně případy psychóz způsobených dlouhodobým užíváním léků, selhávání v zaměstnání, neplnění povinností a jeho následky, domácí násilí či rozpady rodin. Jednalo se tedy o případy, které je možno shrnout do kategorie *osobní či rodinné tragédie*.

Na přelomu 60. a 70. let se začaly v odborných periodikách objevovat i články jiného typu. Vzhledem k vytvoření drogové subkultury byly publikovány studie, v nichž návykové látky již hrají roli iniciátora kriminální činnosti narušující bezpečnost. Se stoupající měrou se bylo možno setkat s případy krádeží, loupeží v lékárnách, příživnictví, prostituce, šíření nakažlivých onemocnění, vyhýbání se vojenské službě a násilných trestných činů.

Československá právní soustava na počátku sledovaného období zahrnovala několik zákonů a nařízení týkajících se návykových látek. Jednalo se zejména o Jednotnou úmluvu OSN o omamných látkách přijatou v roce 1961, dále Zákon o boji proti alkoholismu z roku 1962, příslušné paragrafy z Trestního zákoníku z roku 1961 a Zákon o péči zdraví lidu z roku 1966. Komplexní právní úprava boje proti nealkoholovým toxikomaniím nicméně neexistovala. Počátky příprav zákona zahrnujícího i nealkoholové závislosti spadají do roku 1971, kdy bylo přijato Usnesení předsednictva ÚV KSČ ke komplexnímu a koordinovanému boji proti kriminalitě. Vláda ČSSR dostala za úkol prošetřit účinnost Zákona o boji proti alkoholismu (1962). Federální vláda se posléze usnesla, že zákon jednak neplní zcela svůj účel a že ho bude třeba rozšířit o problematiku jiných toxikomanií. Práce na přípravě zákona přešli na vlády republikové a dále do kompetencí ministerstev zdravotnictví. V období 70. let na počátku let 80. byl zákon připravován a dokonce předložen ke schválení. V síti partikulárních zájmů jiných rezortů a zainteresovaných institucí byl zamítnut a uložen “do šuplíku”. Téma bylo opět otevřeno až s Gorbačovovým příchodem do Kremlu a jeho protialkoholním tažením. Zákon o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi byl rychle oprášen a v podobě z roku 1977 spěšně přijat v březnu 1989 (na Slovensku v dubnu téhož roku), aniž respektoval změny, ke kterým došlo v průběhu 80. let.

Domníváme se, že varovné signály odborné veřejnosti a zájem vrcholných státních a stranických orgánů o problematiku toxikomanií je zapotřebí dát do souvislosti. Dokud bylo možno zahrnout negativní důsledky závislostí do kategorie “osobních tragédií”, nevyvíjely decisivní instituce žádnou činnost. Reakce se dostavila až se vznikem kriminální toxikomanické subkultury. Problematizovalo se užívání některých léčiv, které bylo do té doby běžné. Návykové látky nemají tudíž jen dimenzi chemickou či biologickou, ale i sociální – narušují společenské hodnotové hierarchie a teprve proto dochází k jejich reglementaci. V případě Československa došlo k narušení hodnot bezpečí a klidu, které zřejmě hrály důležitou roli pro utváření normalizačního konsensu.

Teze č. 3. Problematika toxikomanie a její reprezentace v dobové kultuře zrcadlila sociální vývoj: ač je partikulárním tématem, napomáhá k rozkrytí celospolečenských změn, ke kterým došlo mezi ranými fázemi normalizace a obdobím přestavby v druhé polovině 80. let.

Pro normalizační ideologii tzv. *rozvinutého socialismu*³ představovala problematika zneužívání návykových látek značný interpretační zádrhel. Ten spočíval v otázce, jak objasnit reálný výskyt negativního jevu drogových závislostí v sociálním prostředí, které mělo již dávno odstranit všechny předpoklady pro jeho vznik a šíření. Šlo tedy o složitý úkol: problém toxikomanie popsat, analyzovat a také (minimálně na deklarativní rovině) řešit, ale zároveň ponechat „štit“ socialismu bez poskvrny, a tím nerozhoupat jen zdánlivě stojaté sémantické vody posledních dvou dekad komunistické diktatury.

Tohoto efektu mělo být dosaženo vícerymi způsoby, jejichž společným jmenovatelem bylo vytlačení problému závislostí na drogách za horizont „slušné a zdravé“ socialistické společnosti. Snad nejpregnantnější bylo v tomto směru zařazování toxikomanie mezi „*jevy cizí socialismu*“. Užívání takovéto nebo obdobné literární formule umožňovalo promlouvajícím vypořádávat se s nežádoucí realitou a zároveň ji lokalizovat do prostoru, kde nemohla napáchat závažné škody na normalizačním kánonu. Tímto způsobem je potřeba číst dobové prameny, ve kterých se lze často setkat s tvrzeními, že toxikomanie byla v československé společnosti nevídaným vetřelcem, a to buď jako relikv z předúnorové kapitalistické minulosti, nebo jako nežádoucí import ze Západu.

Představa toxikomanie jako jevu z podstaty vnějšího, nevlastního a ze Západu importovaného éru komunismu v Československu nepřežila. Tato explikační linie pozvolna během 80. let ustupovala do pozadí a v „přestavbovém“ ovzduší posléze zcela ustala. Problematika toxikomanií se na diskurzivní úrovni „zabydlela v socialismu“. Legislativní vývoj napovídá, že se řešení problému drog posunulo přece jen výše i na žebříčku priorit ve strategických úvahách tehdejšího establishmentu.

To však neměl být konec, nýbrž začátek. Upozadování problematiky toxikomanie po dlouhá léta normalizace nebo její stavění do lepšího světla mělo „dobrý“ důvod z hlediska stability komunistického režimu v Československu. Naopak vystavení problému

³ Masové užívání pojmu „rozvinutý socialismus“ je spjato především s érou Leonida I. Brežněva, která je charakterizována snahou po maximální stabilizaci komunistických režimů a vyhýbání se zvrátům. Výstižně ji postihuje ruské slovo „*zastoj*“. Blíže viz PULLMANN, M., *Konec experimentu*, Praha 2011, zejm. s. 24–27.

na veřejnost v druhé polovině 80. let s sebou přinášelo zásadní (sice nevyslovenou, ale silně patrnou) meta-otázku, zda se socialismus dovede vypořádat s negativními jevy lépe než kapitalismus a je-li tím důstojnějším společenským uspořádáním. Tento předpoklad, který byl po léta stavěn vůči převaze Západu ve volnosti i úrovni konzumu, byl otevíráním diskusí okolo ožehavých témat v „přestavbovém“ období vážně narušen. Proto byly názory, že toxikomanie není pevně svázána jen s kapitalismem, tak převratné. Spolu s mnoha dalšími otevřenými tématy, která zpochybňovala primát socialismu v mnoha oblastech, sehrál diskurz kolem toxikomanie důležitou roli v tom, že si lidé velmi brzy po listopadu 1989 řekli, že rámovat svůj životní svět nadále pojmem socialismus nemá valného smyslu.

Seznam literatury a pramenů

1. Literatura

- Drugs and narcotics in history*, ed. Roy Porter, Mikuláš Teich, Cambridge 1995.
- ESCOHOTADO, A., *Stručné dějiny drog*, Praha 2003.
- FOUCAULT, M., *Psychologie a duševní nemoc*, Praha 1971.
- FUKUYAMA, F., *Konec dějin a poslední člověk*, Praha 2002.
- GILCHER-HOLTEYOVÁ, I., *Hnutí '68 na Západě*, Praha 2004.
- HODURA, P., *Kriminalita na filmovém plátně v období normalizace*, bakalářská práce, Filozofická fakulta Univerzity Karlovy, Ústav hospodářských a sociálních dějin, 2014.
- CHOMSKY, N., FOUCAULT, M., ELDERS, F., *Člověk, moc a spravedlnost*, Praha 2005.
- JANÍK, A., DUŠEK, K. *Drogy a společnost*, Praha 1990.
- JOHN, R., PRESL, J., *Drogy!: 106 otázek a odpovědí*, Praha [1996?].
- KOLÁŘ, P., PULLMANN, M., *Co byla normalizace: Studie o pozdním socialismu*, Praha 2016.
- MACURA, V., *Šťastný věk*, Praha 2008.
- NOŽINA, M., *Svět drog v Čechách*, Praha 1997.
- PULLMANN, M., *Konec experimentu*, Praha 2011.
- RÁKOSNÍK, J., *Sověťzace sociálního státu: Lidově demokratický režim a sociální práva občanů v Československu 1945–1960*, Praha 2010.
- REID, S. E., The Khrushchev Kitchen: Domesticating the Scientific-Technological Revolution, in: *Journal of Contemporary History* 40, 2005, č. 2, s. 289–316.
- SMOLÍK, J., *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*, Praha 2010.
- STEPHENS, R. P., *Germans on Drugs*, Ann Arbor 2007.
- ŠINKOVEC, P., *Drogová problematika v Československu 1918–1960*, bakalářská práce, Filozofická fakulta UK v Praze, Ústav českých dějin, 2015.
- TRENEVOVÁ, P., Nealkoholová toxikomanie v letech 1973-1978 na území ČSR (Sonda do práce Veřejné bezpečnosti na poli protidrogové problematiky), in: *Sborník archivu MV* 2, Praha 2004, s. 95–123.

- VANĚK, M., *Byl to jenom rock'n'roll?: hudební alternativa v komunistickém Československu 1956–1989*, Praha 2010.
- VANTUCH, P., *Drogy a kriminalita*, Brno 1990.
- WELLS, B., *Psychedelic Drugs*, Harmondsworth 1973.
- YURCHAK, A., *Everything was Forever, Until it was No More: The Last Soviet Generation*, Princeton 2006.

2. Prameny

2.1 Knižní publikace

- BABOIAN, D., *Vstupenka do pekla*, Praha 1974.
- Convention on Psychotropic Substances, 1971*, New York 1977.
- DRTIL, J., *Aktuální drogové závislosti*, Praha 1978.
- HUMPLÍK, A., *Omamné jedy*, Praha 1940.
- JOHN, R., *Memento*, Praha 1986, 1989.
- K., Petr, *Já – bývalý toxikoman*, Praha 1996.
- KLAN, Z., *Omamné drogy*, Praha 1947.
- KLÍMA, J., *Náruživost*, Praha 1983.
- KRATOCHVÍL, M., *Konkurs na chlapa*, filmový scénář, Praha 1983.
- PALEC, R., *Socialistické zdravotnictví*, Praha 1954.
- Péče o zdraví lidu: Bilance a perspektivy socialistického zdravotnictví*, Praha 1971.
- PLOJHAR, J., *Health Care in Czechoslovakia*, Prague 1958.
- PLOJHAR, J., *Společná cesta, jeden cíl*, Praha 1963.
- PLOJHAR, J., *Za mír, za socialismus: Projevy a stati z let 1950–1952*, Praha 1953.
- PRESL, J., DOUDA, I., *Negativní jevy – drogová závislost*, Praha 1986.
- Rozvoj péče o zdraví v socialistické společnosti*, Praha 1965.
- RYCHETSKÝ, P., *Diskrétní zóna*, Praha 2012.
- Single Convention on Narcotic Drugs, 1961, as amended by the 1972 Protocol Amending the Single Convention on Narcotic Drugs, 1961*, New York 1977.

J. Skála a kol., *Ochrana společnosti před alkoholismem a jinými toxikomániami*, Praha 1982.

J. Skála a kol., *Závislost na alkoholu a jiných drogách*, Praha 1987.

SKRIBKOVÁ, E., *Zdravotnictví v Československé socialistické republice*, Praha 1962.

ŠIKLOVÁ, J., *Bez ohlávky*, Praha 2011.

ŠIMEK, M., KRAMPOL, J., *Vlaková souprava pro třetí tisíciletí*, Praha 1988.

ŠKUTINA, V., *Prezidentův vězeň na hradě plném bláznů*, Praha 1990.

URBAN, E., *Mládež a drogy*, Praha 1977.

URBAN, E., *Toxikomanie*, Praha 1973.

VOJTÍK, V., BŘICHÁČEK, V., *Mládež ohrožená toxikománií*, Praha 1987.

2.2 Časopisecké a novinové články

„A léta běží... (1909–1989)“, in: *Zápisky z Apolínáře* 38, 1989, č. 1–6, s. 215–216.

BAŠTECKÝ, J., Akutní otravy psychomimetiky, in: *Praktický lékař* 45, 1965, č. 9, s. 331–332.

BAŽANT, Z., Pašování omamných látek, in: *Kriminalistický sborník* 15, 1971, č. 2, s. 94–98.

BĚLOHLÁVEK, A., Drogy u nás, in: *Výber z domácej a svetovej tlače* 3, 1970, č. 14, s. 22–23.

BĚLOHLÁVEK, A., Mezi pražskými narkomany, in: *Květy* 19, 1969, č. 48, s. 4–9.

BOBEK, J., PUCHÝŘ, V., KAVALÍR, J., Zkušenosti z realizace závadové skupiny toxikomanů, in: *Kriminalistický sborník* 23, 1979, č. 9, s. 541–545.

BOROVÍČKA, A., BYSTRINEC, Z., K otázce kriminality mladých toxikomanů, in: *Kriminalistický sborník* 28, 1984, č. 2, s. 97–100.

BOUČKOVÁ, A., Inhalační toxikomanie mladistvých v Brně, in: *Protialkoholický obzor* 9, 1974, č. 5, s. 142–145.

BRABEC, F., K problematice nealkoholové toxikomanie na teritoriu hl. m. Prahy, in: *Kriminalistický sborník* 30, 1986, č. 6, s. 374–381.

BREJCHA, J., Žilní změny jako následek toxikomanie, in: *Praktický lékař* 67, 1987, č. 12, s. 476–477.

- BUDÍN, M., O toxikomanii, in: *Kriminalistický sborník* 20, 1976, č. 9, s. 560–563.
- BUDKA, I., BAUEROVÁ, A., VANČO, E., MAREČEK, P., MIŠŠÍK, T., ŠTIKA, L., Ke korelaci mezi evidovanými a delikventními toxikomany a spotřebou Alnagonu, in: *Protialkoholický obzor* 23, 1988, č. 2, s. 85–90.
- BUDKA, I., VANČO, E., Současný stav nealkoholové toxikomanie z hlediska bezpečnostní evidence, in: *Protialkoholický obzor* 23, 1988, č. 5, s. 303–308.
- CAPCAROVÁ, J., Analýza vývinu interpersonálních vztahov na základe kresby v skupine toxikomanov v závislosti od dlžky užívania drogy, in: *Protialkoholický obzor* 11, 1976, č. 5, s. 142–145.
- ČEPELÁK, J., Abúzus drog a toxikománie u vězněných kriminálních pachatelů, in: *Socialistická zákonnost* 23, 1975, č. 9, s. 525–535.
- ČERNÝ, A., Krádež receptů, in: *Kriminalistický sborník* 15, 1971, č. 12, s. 742–744.
- ČERNÝ, J., Ozbrojený toxikoman, in: *Kriminalistický sborník* 28, 1984, č. 4, s. 226–229.
- ČERNÝ, M., Fenacetinová nefropatie, in: *Praktický lékař* 46, 1966, č. 7, s. 247–250.
- ČERNÝ, V., Boj proti toxikomanii v ČSSR a možnosti mezinárodní spolupráce v této oblasti, in: *Kriminalistický sborník* 27, 1983, č. 10, s. 577–583.
- DRTIL, J., Drogy, jejich historie a perspektiva, in: *Protialkoholický obzor* 26, 1991, č. 6, s. 387–390.
- DRTIL, J., Rozšíření drogových závislostí v Československu, in: *Protialkoholický obzor* 17, 1982, č. 1, s. 29–36.
- DRTIL, J., Test určování tablet, pomocná metoda při diagnostice závislosti na drogách, in: *Československá psychologie* 14, 1970, č. 1, s. 52–60.
- DRTIL, J., Závislost na drogách a zločin, in: *Kriminalistický sborník* 15, 1971, č. 12, s. 754–762.
- DŽODLA, P., Z folklóru toxikomanov delikventov, in: *Protialkoholický obzor* 25, 1990, č. 6, s. 353–356.
- [eš], Šíření narkotik zneklidňuje Američany, *Rudé právo*, 26. 5. 1966.
- FIALA, J., KOHOUTEK, P., Nebezpečný návyk, in: *Kriminalistický sborník* 27, 1983, č. 3, s. 155–157.
- FIBICHOVÁ, M., VOJTÍK, V., Několik postřehů ze života mladých toxikomanů, in: *Československá psychiatrie* 71, 1975, č. 5, s. 308–314.

- FUSKOVÁ, L., Cesta k prohře. Droga a neblahá závislost na ní, in: *Nová svoboda* 42, 19. 8. 1986, s. 3.
- GLOS, J., ŠANTÚROVÁ, K., Dnes nic neberu, není o co stát, in: *Newsweek* 1, 2015, č. 3, s. 30–35.
- GREGOR, R., Příspěvek k problematice toxikomanie mladistvých v průmyslové aglomeraci, in: *Protialkoholický obzor* 25, 1990, č. 4, s. 227–230.
- GROSSMANN, V., Poznámky k používání a zneužívání analgetik-antipyretik, in: *Praktický lékař* 40, 1960, č. 20, s. 918–923.
- GRUMLÍK, R., Drogová závislost v praxi bezpečnostních orgánů, in: *Kriminalistický sborník* 12, 1968, č. 7, s. 394–403.
- GRUMLÍK, R., Drogy a zdravotníci, in: *Kriminalistický sborník* 22, 1978, č. 9, s. 568–571.
- GRUMLÍK, R., O problematice čichání k prchavým látkám mladistvými, in: *Kriminalistický sborník* 20, 1976, č. 12, s. 742–748.
- GRUMLÍK, R., Předstírání drogové závislosti morfinového typu, in: *Kriminalistický sborník* 24, 1980, č. 11, s. 667–671.
- GRUMLÍK, R., Toxikomanie všedního dne, in: *Zdravotnické noviny* 10, 1961, č. 23, s. 2.
- GRÜNNER, O., Nemůžeme trpně přihlížet k růstu spotřeby analgetik, in: *Zdravotnické noviny* 10, 1961, č. 22, s. 2.
- HÁDLÍK, J., Neobvyklý případ morfinismu, in: *Československá psychiatrie* 66, 1970, č. 2, s. 113–116.
- HAMPL, K., Parenterální alnagonismus, in: *Praktický lékař* 65, 1985, č. 20, s. 753–756.
- HANČL, J., Narkomanie zdravotní sestry, in: *Kriminalistický sborník* 14, 1970, č. 12, s. 759–762.
- HAUSNER, M., LSD za železnou oponou, in: *Vokno* 27, jaro 1993, s. 94–97.
- HEGYI, L., K motivácii toxikománie mladistvých, in: *Protialkoholický obzor* 8, 1973, č. 5, s. 149–151.
- HELUS, Z., Jednání vědeckého kolegia pedagogiky a psychologie ČSAV k překonávání jevů cizích socialismu, in: *Československá psychologie* 28, 1984, č. 4, s. 375–377.
- HLAVATÝ, J., Toxikomanie a alkoholismus, in: *Praktický lékař* 61, 1981, č. 13, s. 485–492.
- HOLLÝ, P., Vývoj toxikománie u kriminálne závadnej mládeže, in: *Protialkoholický obzor* 8, 1973, č. 5, s. 156–157.

- HRABCOVÁ, J., TEMPÍROVÁ, J., HLAVIČKA, L., Abúzus těkavých látek v partách, in: *Protialkoholický obzor* 21, 1986, č. 1, s. 29–34.
- HRIB, N., Toxikomanie - aktuální problém Severočeského kraje, in: *Kriminalistický sborník* 28, 1984, č. 10, s. 577–587.
- HRUDA, M., Toxikomanie, in: *Zemědělské noviny* 32, 30. 1. 1976, příloha „Náš domov“, s. 7, 6. 2. 1976, příloha „Náš domov“, s. 7, 13. 2. 1976, příloha „Náš domov“, s. 7.
- HUJEROVÁ, B., Drogy a životní styl, in: *Kulturní rozvoj* 4, 1988, č. 4, s. 12.
- CHODURA, V., Příklad taktilní halucinózy při chronické intoxikaci efedrinem, in: *Československá psychiatrie* 65, 1969, č. 1, s. 36–38.
- CHVÍLA, L., POLJAK, V., HERZIG, P., LOCHMANOVÁ, A., Epidemie virové hepatitis typu A v partě IDAS (Intravenous Drug Abusers), in: *Protialkoholický obzor* 23, 1988, č. 4, s. 215–220.
- CHVÍLA, L., VENGRŇÍNOVÁ, J., Počátky toxikomanie u dětí, in: *Československá psychiatrie* 85, 1989, č. 4, s. 256–259.
- [i-č-], Pozor, drogy!, in: *Kulturní rozvoj* 4, 1988, č. 9, s. 5.
- JANÍK, A., Některé sociální aspekty drogové závislosti v ČSR, in: *Praktický lékař* 67, 1987, č. 13, s. 481–484.
- JOHANOVSKÝ, A., Drogy – od poznatku k realizaci, in: *Kriminalistický sborník* 17, 1973, č. 1, s. 36–41.
- KACBUDA, M., Toxikomanie – negativní jev v naší společnosti, in: *Kriminalistický sborník* 30, 1986, č. 2, s. 106–109.
- KARGER, P., Pilulková kultura, in: *Zdraví* 23, 1975, č. 2, s. 14.
- KLÁŠTERSKÝ, K., Problematika drog ve světě a její dopad na vývoj v této oblasti v ČSSR, in: *Kriminalistický sborník* 30, 1986, č. 6, s. 382–384.
- KLÁŠTERSKÝ, K., CIMICKÝ, J., Situace v oblasti boje s toxikomanií mladistvých, in: *Kriminalistický sborník* 28, 1984, č. 11, s. 685–688.
- KLÁŠTERSKÝ, K., Toxikomanie v ČSSR, její obecné projevy a problematika trestního postihu některých jejích forem, in: *Kriminalistický sborník* 28, 1984, č. 12, s. 752–757.
- KLIMENT, J., SVITAČ, J., Karcinómy horných močových cest v závislosti od abúzu analgetik, in: *Praktický lékař* 63, 1983, č. 5, s. 183–185.
- KOČIŠ, L., KOČIŠOVÁ, M., MÜNCHNEROVÁ, L., Toxikoman v nápravnom zariadení, in: *Protialkoholický obzor* 10, 1975, č. 2, s. 33–35.

- KOT, F., Delikvence z řad toxikomanů, in: *Kriminalistický sborník* 23, 1979, č. 6, s. 381–383.
- KOT, F., Poznatky o slangovém slovníku pražské toxikomanské subkultury, in: *Kriminalistický sborník* 18, 1974, č. 8, s. 511–512.
- KOT, F., Zneužívání psychoaktivních látek vězeňskými kriminálními pachateli, in: *Kriminalistický sborník* 21, 1977, č. 11, s. 697–701.
- KOŽUŠNÍKOVÁ, J., SMETANA, J., Když se lék stává prokletím, in: *Nová svoboda* 39, 25. 3. 1983, s. 5.
- KŘÍŽ, J., TAUŠEK, V., Neomorfinismus, in: *Československá psychiatrie* 80, 1984, č. 3, s. 174–179.
- KUBIŠ, I., Některé zkušenosti z boje proti toxikomanii, in: *Kriminalistický sborník* 20, 1976, č. 8, s. 501–504.
- KUPTÍK, I., Hořké dny snů, in: *Večerní Praha* 30, 27. 6. 1984, s. 5.
- KVASNIČKA, R., RADOSA, J., Toxikománie z hlediska pedopsychiatra a dorostového lékaře, in: *Protialkoholický obzor* 8, 1973, č. 5, s. 140–144.
- LAŠČEK, P., Škodlivý vliv omamných prostředků zejména na činnost mládeže a jej vývoj, in: *Kriminalistický sborník*, 17, 1973, č. 11, s. 641–650.
- LIBÁNSKÝ, J., Důležitost boje proti neodůvodněnému zvyšování spotřeby medikamentózních léčiv, zvláště analgetik, in: *Zdravotnické noviny* 10, 1961, č. 20.
- LUTTEROVÁ, R., Kriminogenní faktory trestné činnosti páchané pod vlivem a v souvislosti s toxikomanií mládeže, in: *Kriminalistický sborník* 32, 1988, č. 11, s. 526–528.
- MACHÁČKOVÁ, D., Toxikománie školní mládeže, in: *Protialkoholický obzor* 13, 1978, č. 1, s. 45–47.
- MÁLEK, M., Ještě několik poznámek k toxikomanii, in: *Kriminalistický sborník* 17, 1973, č. 9, s. 539–541.
- MÁLEK, M., Některé problémy v problematice zneužívání návykových látek, in: *Kriminalistický sborník* 16, 1972, č. 3, s. 166–171.
- MALÝ, K., Případ „Bojanovice“, in: *Kriminalistický sborník* 21, 1977, č. 4, s. 206–209.
- MAREŠ, F., MATOUŠEK, M., PRUSÍK, K., Psychické poruchy při dlouhodobém užívání antiastmatik, in: *Praktický lékař* 43, 1963, č. 1, s. 15–17.
- MARHOUNOVÁ, J., Toxikoman Robin, in *Zdraví* 37, 1989, č. 11, s. 6–7.
- MARTINIÁK, J., Dolsin, in: *Kriminalistický sborník* 24, 1980, č. 9, s. 527–532.

- MARTIŠKA, Š., TURČAN, J., Mládež štylu „punk rock“, in: *Kriminalistický sborník* 26, 1982, č. 6, s. 341–345.
- MAŠATA, F., Nelegální přeprava drog, in: *Kriminalistický sborník* 25, 1981, č. 10, s. 630–635.
- MEČÍŘ, J., Terapeutický postup při návyku nezletilých na čichání těžkých látek ovlivňujících činnost CNS, in: *Československá psychiatrie* 67, 1971, č. 4, s. 224–229.
- MEDVECKÝ, J., SZUTTOROVÁ, K., MEDVECKÁ, E., Neobvyklé spůsoby narkománie u mladistvých, in: *Protialkoholický obzor* 7, 1972, č. 1, s. 13–16.
- MEDVECKÝ, J., ĎURINDOVÁ, Z., Toxické liekové psychózy, in: *Československá psychiatrie* 67, 1971, č. 2, s. 98–103.
- MERHAUT, B., Seminář Drogy 1988, in: *Protialkoholický obzor* 24, 1989, č. 3, s. 189–192.
- MODR, Z., PECHEK, B., Vývoj spotřeby některých lékových skupin v ČSSR od r. 1952 do r. 1964, in: *Časopis lékařů českých* 105, 1966, č. 18, s. 473–479.
- NIKL, J., Společenská nebezpečnost a důsledky nealkoholové toxikomanie, in: *Kriminalistický sborník* 34, 1990, č. 1, s. 38–41.
- OPRŠAL, J., FOHL, M., Pašování marihuany, in: *Kriminalistický sborník* 26, 1982, č. 6, s. 329–332.
- PETŘINA, A., Nový bůh povstal na Západě. Jmenuje se LSD, in: *Rudé právo*, 22. 5. 1966.
- POKORA, J., Toxikomanická scéna současné vězeňské populace, in: *Protialkoholický obzor* 18, 1983, č. 4, s. 229–232.
- PRESL, J., BARTUŠKOVÁ, J., Narkomanie je fakt, in: *Tvorba*, 1988, č. 7, s. 4.
- REJLEK, J., Zneužívání psychotropních látek v podmínkách nápravně výchovného ústavu, in: *Protialkoholický obzor* 24, 1989, č. 5, s. 303–307.
- RIESEL, P., Kasuistika zneužívání drog u mladistvých, in: *Protialkoholický obzor* 19, 1984, č. 4, s. 219–230.
- ROVENSKÝ, S., JAROŠ, J., Nebezpečný pachatel – „vůdce“ mladých toxikomanů v Praze, in: *Kriminalistický sborník* 15, 1971, č. 11, s. 697–703.
- RUBEŠ, J., Drogy a lidé. I. Docela obyčejné prášky a tablety, in: *Vesmír* 51, 1972, č. 2, s. 40–41.
- RUBEŠ, J., Drogy a lidé. IV. Štvanci mezi námi, in: *Vesmír* 51, 1972, č. 6, s. 173–174.
- RUBEŠ, J., K některým změnám v naší současné „toxikomanické scéně“, in: *Kriminalistický sborník* 21, 1977, č. 8, s. 506–510.

- RUBEŠ, J., Poznámky k vývoji problematiky drogových závislostí v Československu po druhé světové válce, in: *Protialkoholický obzor* 13, 1978, č. 2, s. 104–109.
- RUBEŠ, J., URBAN, E., JENÝŠKOVÁ, D., ŠÍPOVÁ, B., Program a činnost Střediska pro drogové závislosti v Praze, in: *Československá psychiatrie* 69, 1973, č. 5, s. 322–327.
- RUBEŠ, J., Připomínky k článku doc. JUDr. P. Vantucha, CSc., „K přípravě zákona o boji proti drogám“, in: *Protialkoholický obzor* 24, 1989, č. 2, s. 121–122.
- RUBEŠ, J., GRUMLÍK, R., Příspěvek k otázce toxikomanií a nadměrného užívání analgetik v ČSSR, in: *Praktický lékař* 42, 1962, č. 3, s. 124–126.
- RUBEŠ, J., Toxikomanie, in: *Červený květ* 6, 1961, č. 9, s. 279.
- SEDLÁČEK, J., Toxikomanie a protispolečenské jednání, in: *Kriminalistický sborník* 22, 1978, č. 3, s. 178–182.
- SKÁLA, J., Problems of Alcohol and Drug Dependence in Czechoslovakia, in: *Protialkoholický obzor* 8, 1973, č. 1, s. 11–33.
- SKARKA, O., Některé aspekty procesu dokazování nealkoholové toxikomanie, in: *Kriminalistický sborník* 29, 1985, č. 11, s. 675–681.
- [sl], Proti toxikomanii společně, in: *Zdraví* 37, 1989, č. 3, s. 2–3.
- SLABÝ, J., HEGER, M., K toxikománii v Západoslovenskom kraji, in: *Kriminalistický sborník* 34, 1990, č. 2, s. 81–83.
- SOBČÍK, J., Legislativní úprava problému toxikomanie a některé možnosti zefektivnění práce na tomto úseku, in: *Kriminalistický sborník* 21, 1977, č. 6, s. 371–376.
- SOKOL, I., GRUMLÍK, R., Seznamování mladistvých ve výkonu trestu s návykovými látkami, in: *Protialkoholický obzor* 8, 1973, č. 5, s. 158–160.
- SOPKO, R., HRDLIČKOVÁ, A., OLEJKÁR, F., Prejavy narkománie u mladistvých odsúdených v Nápravno-výchovnom ústave v Prešove, in: *Kriminalistický sborník* 17, 1973, č. 3, s. 168–171.
- STRAKA, V., STRNADOVÁ, V., Mladí toxikomani, jejich vůdci a svůdci, in: *Protialkoholický obzor* 22, 1987, č. 4, s. 221–227.
- STRAKA, V., STRNADOVÁ, V., Problémy diagnostiky a psychoterapie drogových závislostí a značkovací teorie, in: *Protialkoholický obzor* 17, 1982, č. 6, s. 333–345.
- SUCHÁNEK, J., Omamné drogy a některé další obdobně zneužívané látky, in: *Kriminalistický sborník* 15, 1971, č. 8, s. 491–500.

- ŠČEVÍK, P., Súčasný stav toxikománií v Bratislave z hľadiska MS VB Bratislava, in: *Protialkoholický obzor* 10, 1975, č. 5, s. 154–155.
- ŠEDIVEC, V., KRYNYCKYJ, V., Duševní poruchy u chronické intoxikace Yastylem, in: *Československá psychiatrie* 62, 1966, č. 5, s. 326–329.
- ŠILHÁNEK, K., Současný stav pašování a používaných forem trestné činnosti s klasickými omamnými prostriedky a vliv na naše podmínky, in: *Kriminalistický sborník* 19, 1975, č. 5, s. 299–303.
- ŠILHÁNEK, K., Zneužívání syntetických prchavých látek, in: *Kriminalistický sborník* 20, 1976, č. 2., s. 116–119.
- ŠKORICOVÁ, M., Katamnestickej štúdia k výskytu osobitného druhu narkománií u mladistvých, in: *Československá psychiatrie* 68, 1972, č. 2, s. 110–112.
- ŠTIKA, L., KRŠIAK, M., MODR, Z., Vliv částečného omezení voľného prodeje analgetik na vývoj jejich spotřeby v ČSSR, in: *Praktický lékař* 58, 1978, č. 2, s. 64–68.
- ŠULC, F., Postih toxikomanů, in: *Kriminalistický sborník* 21, 1977, č. 3, s. 168–172.
- ŠULC, J., Problematika spontánního užívání analgetik, in: *Praktický lékař* 51, 1971, č. 4, s. 148.
- TAHY, B., Vývoj a súčasný stav kriminality mládeže, in: *Kriminalistický sborník* 22, 1978, č. 5, s. 265–271.
- TOMÁNEK, V., ŠTĚPNIČKA, L., Příklad „marihuana“, in: *Kriminalistický sborník* 27, 1983, č. 6, s. 333–338.
- UMLAUF, J., Vražda ovlivněná Fenmetrazinem, in: *Kriminalistický sborník* 15, 1971, č. 5, s. 305–308.
- VACEK, J., JEŽEK, A., Pokus o toxikomanické zneužití rajského plynu, in: *Praktický lékař* 54, 1974, č. 9, s. 346–347.
- VACHOVEC, V., Skupina a voľný čas u delikventní mládeže, in: *Kriminalistický sborník* 22, 1978, č. 5, s. 257–264.
- VÁLKOVÁ, H., HURYCHOVÁ, L., K vybraným otázkám nealkoholové toxikomanie mládeže v ČSSR, in: *Socialistická zákonnost* 31, 1983, č. 7, s. 417–434.
- VANTUCH, P., K dosavadnímu vývoji a prognóze počtu evidovaných nealkoholových toxikomanů - I. část, in: *Protialkoholický obzor* 25, 1990, č. 6, s. 345–351.
- VANTUCH, P., K odlišným přístupům k osobám zneužívajícím roztok Alnagonu v ČSR a SSR, in: *Kriminalistický sborník* 32, 1988, č. 8, s. 377–379.

- VANTUCH, P., K přijetí zákona o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi, in: *Protialkoholický obzor* 24, 1989, č. 5, s. 281–291.
- VANTUCH, P., K přípravě zákona o boji proti drogám, in: *Protialkoholický obzor* 23, 1988, č. 3, s. 183–189.
- VANTUCH, P., Novelizace trestního práva hmotného a drogy, in: *Protialkoholický obzor* 23, 1988, č. 6, s. 333–342.
- VEČERKOVÁ, J., Problematika zneužívání methamphetaminu (Pervitinu), in: *Kriminalistický sborník* 30, 1986, č. 7, s. 420–428.
- VENCOVSKÝ, E., Historie československé psychofarmakologie a farmakopsychiatrie, in: *Československá psychiatrie* 64, 1968, č. 4, s. 217–222.
- VENCOVSKÝ, E., NEVOLE, S., Problematika dopingu fenmetrazinem, in: *Československá psychiatrie* 61, 1965, č. 5, s. 411–414.
- VENCOVSKÝ, E., PETEROVÁ, E., Příspěvek k toxickému působení adrenalinu a jeho metabolitů, in: *Československá psychiatrie* 59, 1963, č. 4, s. 217–221.
- VENCOVSKÝ, E., Současný stav opiátové toxikomanie v ČSR, in: *Československá psychiatrie* 56, 1960, č. 3, s. 167–170.
- VIDRNA, J., MIKL, J., Pervitin, in: *Kriminalistický sborník* 27, 1983, č. 3, s. 149–155.
- VINAŘ, O., Léková závislost, některé současné aspekty, in: *Praktický lékař* 53, 1973, č. 3, s. 99–101.
- VINAŘOVÁ, E., Charakteristika souboru adolescentních toxikomanů, in: *Československá psychiatrie* 75, 1979, č. 2, s. 109–117.
- VINAŘOVÁ, E., VINAŘ, O., Psychotické epizody vyvolané kombinací barbiturátů s Fenmetrazinem, in: *Československá psychiatrie* 67, 1971, č. 5, s. 284–291.
- VOJTÍK, V., K problematice toxikomanie pražské mládeže, in: *Československá psychiatrie* 68, 1972, č. 4, s. 204–213.
- VŠETEČKA, T., Toxikomanie – aktuální problém, in: *Nové Valašsko* 34, 6. 11. 1985, s. 4.
- VYHŇÁK, M., K některým otázkám nealkoholové toxikomanie, in: *Právník* 112, 1973, č. 6, s. 520–534.
- ZICH, V., Vinohradské opojení, in: *Kriminalistický sborník* 32, 1988, č. 9, s. 400–402.

2.3 Filmová a televizní produkce

„...Aby si lidi všimli“ (ČSSR, 1988, rež. Vladislav Kvasnička).

Hrdelní zločiny: Bez slitování (ČR, 2001, rež. Zora Cejnková, premiéra 31. května 2002)

Konkurs na chlapa (ČSSR, 1984, rež. Jana Semschová).

LSD made in ČSSR (ČR, 2015, rež. Pavel Křemen, premiéra 6. 10. 2015)

Motiv pro vraždu (ČSSR, 1974, rež. Július Matula, Jiří Svoboda, Tomáš Svoboda).

Mravenci nesou smrt (ČSSR, 1985, rež. Zbyněk Brynych).

Pavučina (ČSSR, 1986, rež. Zdenek Zaoral).

Smrt za oponou (ČSSR, 1966, rež. Antonín Kachlík).

Třicet případů majora Zemana (ČSSR, 1974–1979, rež. Jiří Sequens), epizoda 29/30

Mimikry.

Zlaté rybky (ČSSR, 1977, rež. Otakar Fuka).

2.4 Archivní fondy

Národní archiv ČR, Praha, fond: KSČ – Ústřední výbor 1945–1989, Praha – předsednictvo 1986–1989

Národní archiv ČR, Praha, fond: Ministerstvo zdravotnictví ČSR

Slovenský národní archiv, Bratislava, fond: Ministerstvo zdravotníctva 1969–1988

Slovenský národní archiv, Bratislava, fond: Ministerstvo zdravotníctva 1988–1990

Slovenský národní archiv, Bratislava, fond: Predsedníctvo ÚV KSS 23. 5. 1958 – 17. 3.

1976 KOLÁŘ, Jan, Drogenabhängigkeit in der sozialistischen Tschechoslowakei (1969–1989) – „Cliques“ von Drogenabhängigen, in: Ordnung und Sicherheit, Devianz und Kriminalität im Staatssozialismus, Göttingen 2014, s. 399-420.

2.5 Elektronické zdroje

Digitální repozitář Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR (<https://www.psp.cz/sqw/hp.sqw?k=82>).

Sbírka zákonů (<https://www.psp.cz/sqw/sbirka.sqw>).

Odborná činnost

Publikace

KOLÁŘ, J., Drogenabhängigkeit in der sozialistischen Tschechoslowakei (1969–1989) – „Cliques“ von Drogenabhängigen, in: *Ordnung und Sicherheit, Devianz und Kriminalität im Staatssozialismus*, Göttingen 2014, s. 399–420.

KOLÁŘ, J., Anti-Drug Legislation in Socialistic Czechoslovakia, in: *Prager wirtschafts- und sozialhistorische Mitteilungen*, Praha 2012, č. 1., s. 26–38.

Účast na konferencích (výběr)

2015 – New Research in the Social History of State Socialism, Praha: Drug addicts in Post-1968 Czechoslovakia: Ideology and state decision making.

2013 – EUROHISTXX, University of Oxford, Velká Británie: Two faces of drug abuse in Socialist Czechoslovakia.

2011 – Jahrestagung des Collegium Carolinum, Bad Wiessee, Německo: Drug-users in Socialist Czechoslovakia: Gangs of Drug-addicts.

2011 – České, slovenské a československé dějiny 20. století, Hradec Králové: Toxikomané v socialistickém Československu.

Výuka (vše v rámci Ústavu hospodářských a sociálních dějin)

Seminář k hospodářským a sociálním dějinám (od roku 1945 do současnosti) – ZS 2017, ZS 2016, ZS 2015, ZS 2014, ZS 2013.

Sebedestruktivní chování v socialistické společnosti. Sebevražednost, sebepoškozování, alkoholismus a toxikomanie v ČSSR 1968–1989 – LS 2015

Drogy v socialistickém Československu – LS 2012